
Att möta det "mångkulturella"

Hösten 2017

Vivian Hannouch och Tore Svendsen

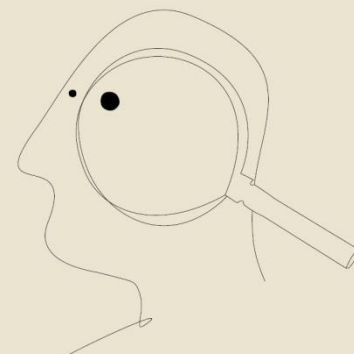

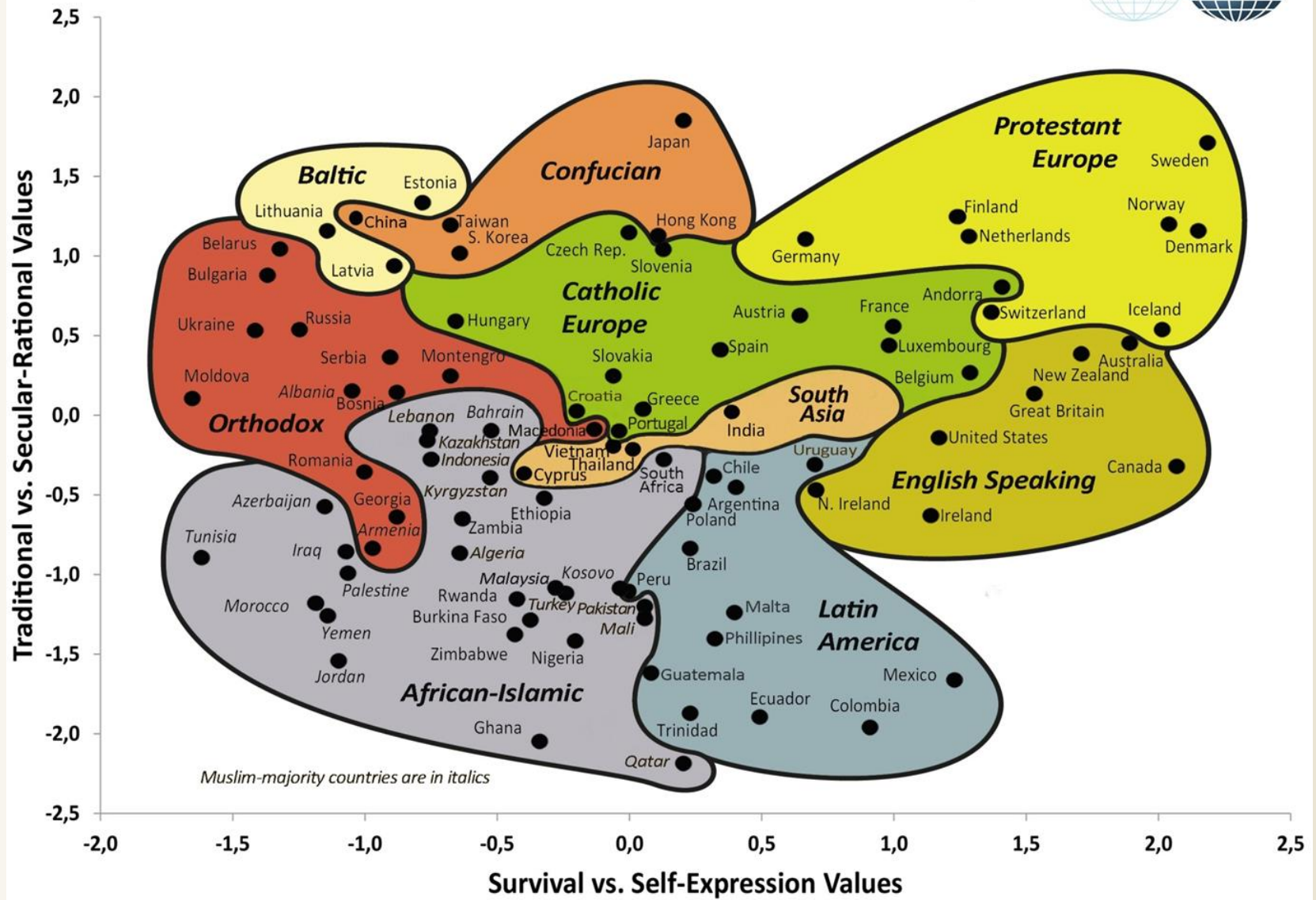
Sverige – landet annorlunda?

Ja, om man skall ta World Values
Survey på allvar, så är det så...

<http://www.iffs.se/world-values-survey/>

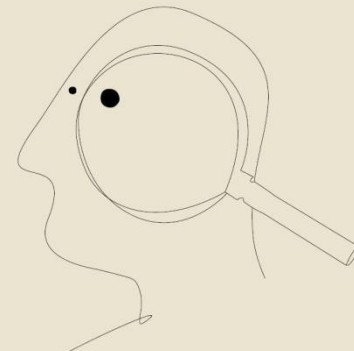

I detta "annorlundaland" har vi ständiga möten med det vi tycker är
"annorlunda"

Och då har vi många begrepp att röra oss med för att beskriva vad vi avser:
invandrare, person med utländsk bakgrund, svensk, svenskfödd,
utrikesfödd, person med svensk bakgrund.

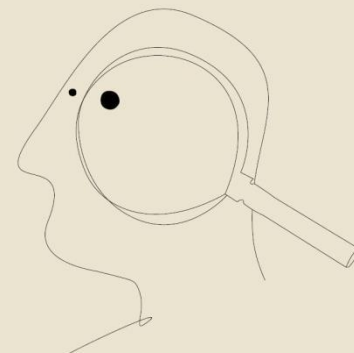
Vi har ett begreppsmångfald för att beskriva det som rör det "annorlunda":
Etnicitet, integration, ackommodation, utanförskap, segregation, no go-
områden, identitet, kultur, mångkulturellt och ett antal sätt att koppla
begreppen till varandra. Bara ta ett av dem:

”MÅNGKULTUR”

Kan möjligen definieras som *”kollektiva sammanhang”* som baseras på kön, klass, etnicitet, grupptillhörighet, hudfärg, subkulturtilhörighet, bostadsområdestillhörighet, musiksmak, sexuell läggning, politisk tillhörighet etc. Väljer man en sådan definition av mångkultur blir etniciteten i sig inte viktigare än exempelvis klass eller kön. Eller..?

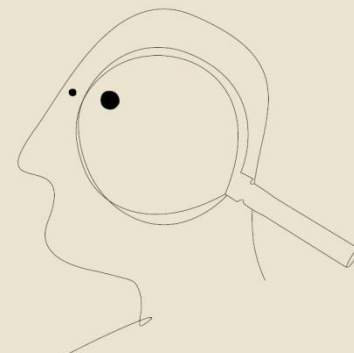
Om något i så fall är centralt i vad vi i brist på något bättre kan kalla det "mångkulturella" så är det kanske följande:

Synen på individens ställning och plats i sitt familjesammanhang och i en samhällelig kontext:

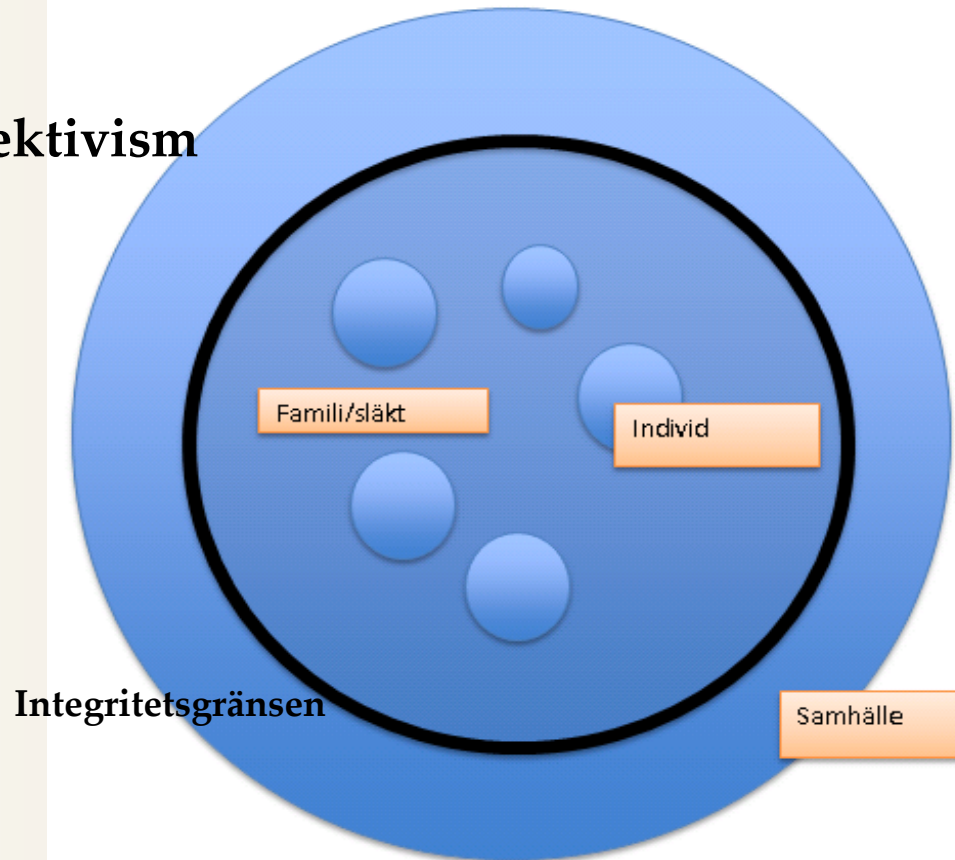
Holism och Dualism

eller

Individualism och Kollektivism

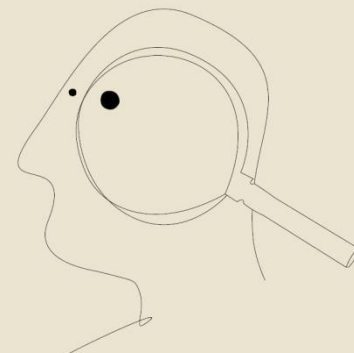

Kollektivism

Integritetsgränsen

Samhälle

Kollektivistisk familjemodell

Den kollektivistiska eller holistiska familjemodellen är huvudsakligen vertikalt och hierarkiskt uppbyggt, med männen placerade högst upp.

De enskilde medlemmarna har betydelse genom att fylla en funktion i familjehelheten. Därför är en familjemedlem som inte har kontakt med andra medlemmar oviktig, därför att helheten är viktigare än individen.

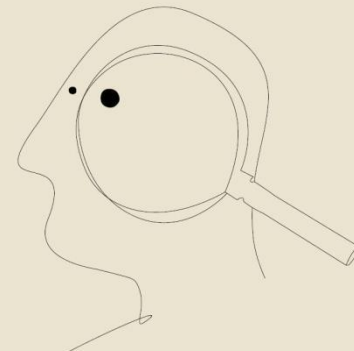
Det är familjens framgångar och intressen som är målet och som räknas. Helhetens intressen är överordnade den enskildes; därför går uppfostran ut på att ge varje individ en familjeidentitet och uppmuntra de prestationer som är till gagn för familjen.

Pojkar prioriteras framför flickor och får höra att de är bättre än och har högre värde och status än flickor.

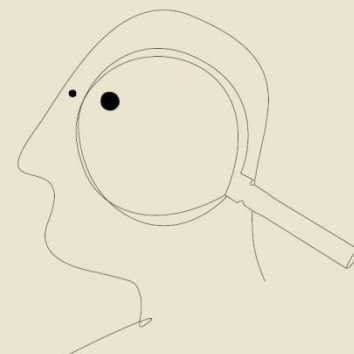
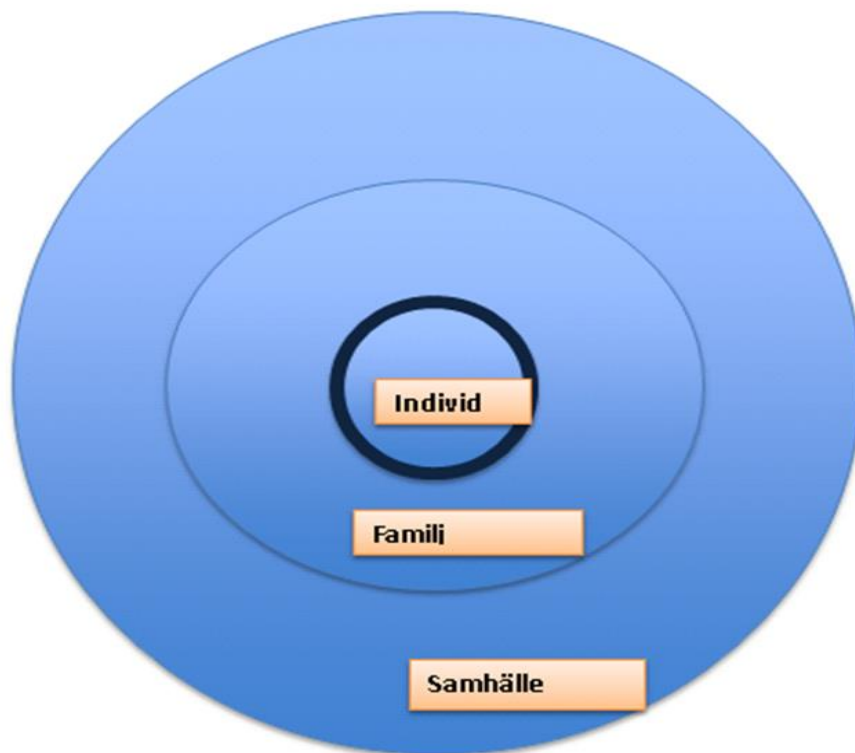
Barn inom en familj ska lära sig att lyda, respektera, anpassa sig och vara så lika de vuxna förebilderna som möjligt.

För stora grupper är familj = släkt. Släkt kan ses som ett invecklad system av interpersonella relationer inom en avgränsat kontext (Bilden hämtat från info@lattjodrom.com)

Individualism:

Individualistisk familjemodell

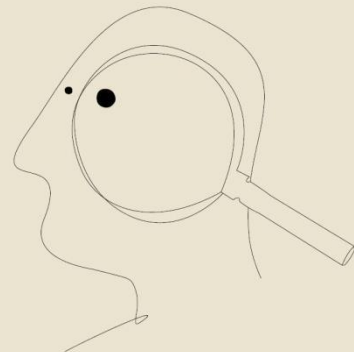
Den västerländska eller dualistiska familjemodellen är i huvudsak uppbyggd horisontellt och består av ett antal självständiga och inbördes mindre starkt sammanknutna individer. Den sociala kontrollen varierar mycket, men individen har stor frihet att göra som hon själv önskar.

Den officiella strävan är att uppmuntra och skapa jämlikhet mellan män och kvinnor, även om det i praktiken finns stora ojämlikheter.

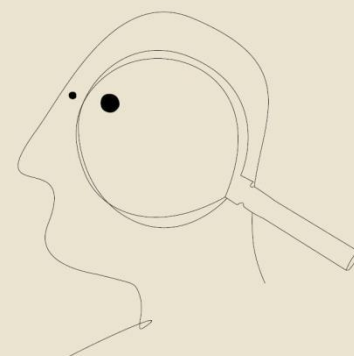
Uppfostran går ut på att uppmuntra individuella prestationer och redan i småbarnsåldern ge varje individ en egen identitet.

Grundidén är att relationerna inom familjen ska bygga på dialog, samförstånd och ömsesidigt respekt med frivillighet i familjerelationerna.

Individerna uppmuntras att ta sociala kontakter utanför familjesfären.

Det var en gång...

Likheter och skillnader

Livsområde:	Individualism:	Kollektivism:
Uppfostran:	Likhet. Frihet. Självrealisering. Frivillighet i familjerelationerna.	Ömsesidigt beroende. Ansvar gentemot kollektivet (familjen) Lydighet
Individuppfattelse:	Individen har ett värde i sig; individ = status.	Rättigheter och plikter efter rang och roll.
Normbildning och möjliga sanktioner:	Upplösning av ritualer. Förnuft. Psykologisk förståelse och oklara psykologiska sanktioner	Konkreta och kollektiva, omfattar de flesta kända situationer. Moralisk förståelse.
Familjebildning:	Romantisk kärlek	Hierarkisk. Val av partner på grundlag av familj, ekonomi och rang.
Auktoriteter:	Abstrakta. Vikten ligger på inre auktoritet	Konkreta. Extern auktoritet
Moralens mål:	Rättvisa	Äresmoral. Skuld. Skam

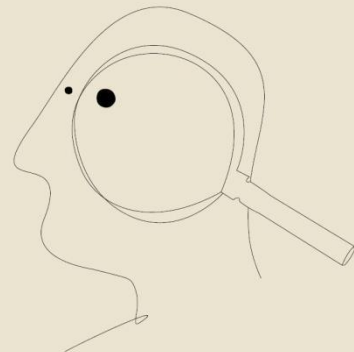
Synen på samhälle och stat - individualism

Staten och den offentliga sektorn uppfattas i huvudsak som goda. Den enskilde har i princip stor tilltro till den offentliga sektorns verksamhet. Oavsett hur olika myndigheter sköter sig i verkligheten finns en stor tilltro kvar för till exempel polis, socialtjänst, rättsväsendet.

Staten och den offentliga sektorn har folklig förankring, legitimitet och auktoritet. Den enskilde känner sig som en del av staten.

Lagar bör följaktligen följas; lagarna är till för att upprätthålla samhällssystemet och ge grundförutsättningar för hur det sociala umgänget skall regleras.

Synen på samhälle och stat - kollektivism

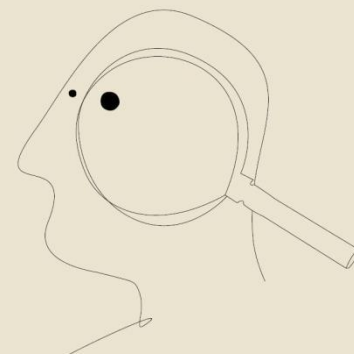
Staten är auktoritär och därför blir staten och den offentliga sektorn uppfattat som främmande och skrämmande. Det gäller främst polisen och armén med vilka många har smärtsamma upplevelser.

Den enskilde tar avstånd från/är rädda för staten/den offentliga sektorn och deras verksamheter. Staten och den offentliga sektorn saknar stöd.

På grund av denna mistro vänder man sig inte i någon större utsträckning till samhällliga instanser. Man söker lösningar på vissa frågor inom familjen, släkten eller klanen

I Sverige är socialtjänstens (och därigenom socialarbetaren) verksamhet statens förlängda arm och sysslar med saker som enbart är familjens/klanens/släktens angelägenheter.

Lagar som inte gagnar familjens intressen behöver inte följas, kanske speciellt familjerättslagar.

Kritik mot individualism

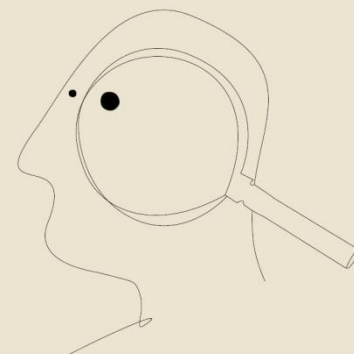
Individen har ingen trygghet förutom staten som inte går att lita på – familjen ger trygghet och stadga i tillvaron på ett bättre sätt än staten och det offentliga samhället.

Familjen är den viktigaste grundstenen i samhället; samhällsstrukturen motarbetar den trygga familjesammanhållningen.

Staten och den offentliga sektorn dikterar villkoren för den enskilde som inte fritt får bestämma hur man själv vill leva sitt eget liv.

Samhället skall inte bestämma hur jag skall uppfostra barnen; det är en rättighet och en skyldighet för föräldrarna och familjen

Den sekulariserade staten tar inte nog hänsyn till kulturella och etniska minoriteters rätt att utöva sedvänjor eller religiösa övertygelser och har därigenom en förtryckande funktion gentemot sina minoriteter.

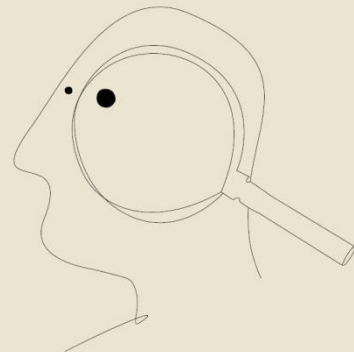

Ett kärnvärde i socialt arbete

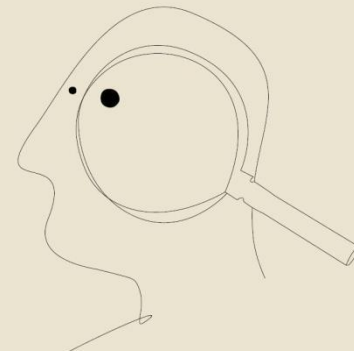
Socialt arbete skall rikta sig till var och en utifrån den enskildes specifika förutsättningar, oberoende av kön, klass, etnicitet eller trostillhörighet.

Lite kort kring bemötande

- Att likna brukaren vid ett *barn*
Övertydlig när jag inte behöver vara det och summarisk där jag borde förklarat det hela på ett bättre sätt (jfr. Billy Ehn)
- Att betrakta brukaren som ett *vårdobjekt*
(I mötet ser man inte människorna, bara problemen)
- Att behandla brukaren som en *potentiell bedragare*
- Är de inte väldigt kriminella i .....?
- Att *exotisera* brukaren
- Vilken *fantastisk* människa med tanke på vad hen gått igenom

---

Hör gärna av er om ni vill att vi ska komma ut till just era kommuner!

Och tack för att ni tog er tid och lyssnade!

Vivian och Tore

